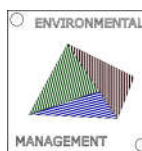

VÝHODY POSKYTNUTÉ PRIAMO ALEBO NEPRIAMO Z VEREJNÝCH PROSTRIEDKOV - ŠTÁTNA POMOC AKO NEODDELITEĽNÁ SÚČASŤ POLITIKY HOSPODÁRSKEJ SÚŤAŽE

Miroslav RUSKO - Vojtech FERENCZ

THE BENEFITES GRANTED DIRECTLY OR INDIRECTLY FROM PUBLIC FUNDS - STATE AID AS AN INTEGRAL PART OF COMPETITION POLICY

ABSTRAKT

Vstup do EÚ zaväzuje Slovenskú republiku zabezpečiť transparentnosť a prehľadnosť v oblasti poskytovania štátnej pomoci. Členské štáty Európskej únie sú vo všeobecnosti povinné pred poskytnutím štátnej pomoci notifikovať plánované poskytnutie štátnej pomoci Európskej komisii, tzn. požiadať Európsku komisiu o schválenie poskytnutia štátnej pomoci (všeobecná notifikačná povinnosť). Žiadosť o schválenie poskytnutia štátnej pomoci sa Európskej komisii predkladá (notifikuje) v súlade s § 9 ods. 4 zákona o štátnej pomoci prostredníctvom Protimonopolného úradu SR v slovenskom jazyku na príslušnom notifikačnom formulári. Podľa čl. 108 ods. 3 ZFEÚ (Konsolidovaného znenia Zmluvy o fungovaní Európskej únie), Európska komisia musí byť v dostatočnom čase upovedomená o zámeroch v súvislosti s poskytnutím alebo upravením pomoci, aby mohla podať svoje pripomienky. Inštitút poskytovania štátnej pomoci zohráva dôležitú úlohu v environmentálnej politike. Poskytovatelia rovnako ako príjemcovia štátnej pomoci si musia byť vedomí právnych povinností stanovených zákonom. Ak nie je zmluvami ustanovené inak (Zmluva o fungovaní EÚ – konsolidované znenie, článok 107 Pomoc poskytovaná štátmi [pôvodný článok 87 ZES] C326/48, 26.12.2012), pomoc poskytovaná v akejkoľvek forme členským štátom alebo zo štátnych prostriedkov, ktorá naruša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi. Komisia v spolupráci s členskými štátmi priebežne skúma systémy pomoci poskytovanej v týchto štátoch. Navrhuje im príslušné opatrenia, ktoré si vyžaduje postupný rozvoj alebo fungovanie vnútorného trhu.

KLÚČOVÉ SLOVÁ: štátna pomoc, environment, politika

ABSTRACT

The Slovak Republic is obliged with its accession to the EU to ensure transparency and clarity in the area of state aid provision. European Union Member States are generally required before granting aid to notify intention of granting a State aid to the European Commission, ie. ask the European Commission for approval of State aid (general notification obligation). The application for approval of the state aid is presented (notified) to the European Commission in accordance with § 9 paragraph. 4 of the Law on State Aid through the Antimonopoly Office of the Slovakia in Slovak language on the relevant notification form. According Art. 108 sec. 3 of the TFEU (consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union), the European Commission must be notified in sufficient time of any plans to grant or alter aid to enable presentation of its comments and observations. Institute of the state aid plays an important role in environmental policy. Both providers and recipients of the state aid must be aware of the legal obligations established by law. Save as otherwise provided in the Treaties (Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union, Article 107 Aids granted by states [ex Article 87 TEC], any aid granted by a Member State or through State resources in any form whatsoever which distorts or threatens to distort

competition by favouring certain undertakings or the production of certain goods shall, in so far as it affects trade between Member States, be incompatible with the internal market. The Commission shall, in cooperation with Member States, keep under constant review all systems of aid existing in those States. It shall propose to the latter any appropriate measures required by the progressive development or by the functioning of the internal market.

KEY WORDS: *state aid, environment, policy*

ÚVOD

Politika hospodárskej súťaže Európskej únie predstavuje dôležitú súčasť činnosti EÚ odkedy bola zakotvená v Rímskej zmluve v roku 1957. Zmluvou sa zriadil „systém zabezpečujúci, aby hospodárska súťaž na spoločnom trhu nebola narušená“. Cieľom bolo vytvoriť súbor prepracovaných a účinných pravidiel hospodárskej súťaže, ktoré by zabezpečili riadne fungovanie európskeho trhu a spotrebiteľom priniesli výhody voľného trhu.

Súčasťou politiky hospodárskej súťaže je uplatňovanie pravidiel, ktoré zabezpečujú, že spoločnosti navzájom poctivo súťažia. Takýto prístup podporuje podnikateľstvo a efektivitu, rozširuje možnosti výberu pre spotrebiteľov a pomáha znižovať ceny a zvyšovať kvalitu. Z týchto dôvodov EÚ bojuje proti protisúťažnému správaniu, preskúmava fúzie a štátnu pomoc a podporuje liberalizáciu.¹

Cieľom pravidiel EÚ v oblasti hospodárskej súťaže je zabezpečenie spravodlivých a rovnakých podmienok pre podniky a zároveň zachovanie priestoru pre inovácie, jednotné normy a rozvoj malých a stredných podnikov. Z pravidiel EÚ vyplýva, že podniky nemôžu:

- uzatvárať dohody o cenách alebo rozdelení trhov,
- zneužívať dominantné postavenie na konkrétnom trhu s cieľom vytlačiť menších konkurentov,
- zlučovať sa, ak by im takéto spojenie umožnilo kontrolovať trh. V praxi toto pravidlo zabraňuje uskutočneniu len malého počtu fúzií. Väčšie spoločnosti, ktoré vo veľkom rozsahu podnikajú v EÚ, sa nemôžu zlúčiť bez predchádzajúceho súhlasu Európskej komisie. To platí aj vtedy, keď majú sídlo mimo EÚ.

Veľké spoločnosti nesmú zneužiť svoju vyjednávaciu pozíciu na určovanie podmienok, ktoré by ich dodávateľom alebo zákazníkovi spôsobili ťažkosti pri obchodovaní s konkurentmi týchto spoločností. Komisia môže spoločnostiam v takomto prípade uložiť pokutu (a aj tak robí), pretože takéto konanie vedie k vyšším cenám a/alebo menšej možnosti voľby pre spotrebiteľov. Vyšetrenia protisúťažných praktík zo strany EÚ sa týkajú nielen tovaru, ale aj povolání (lekári, právnici atď.) a služieb vrátane finančných služieb, ako sú napríklad retailové bankovníctvo a kreditné karty.

Európska spotrebiteľská politika predstavuje partnerstvo medzi EÚ, jej členskými štátmi a občanmi. Odvíja sa od dvoch základných zásad vymedzených v Zmluve o fungovaní Európskej únie:

- EÚ prijíma ucelený súbor opatrení s cieľom ochrániť zdravie, bezpečnosť a hospodárske záujmy spotrebiteľov, ako aj podporiť ich práva na informácie a osvetu;
- požiadavky na ochranu spotrebiteľa sa zohľadnia pri definovaní a uskutočňovaní iných politík a činností EÚ.

Štátna pomoc

Štátna pomoc (verejná podpora) je definovaná ako výhoda v akejkoľvek forme priznaná na základe výberu podnikom národnými orgánmi verejnej moci.²

Podľa čl. 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), ak nie je zmluvami ustanovené inak, „pomoc poskytovaná členským štátom alebo akoukoľvek formou zo štátnych prostriedkov, ktorá narušuje hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvyhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi“.

Oznámenie Komisie o pojme štátna pomoc uvedenom v článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (2016/C262/01) konštatuje v bode 1.3 že, keďže pojem štátna pomoc je objektívna a právna koncepcia vymedzená priamo v zmluve,³ toto oznámenie objasňuje, ako Komisia chápe článok 107 ods.1

¹ Politiky Európskej únie: Hospodárska súťaž. – Brusel, 2016, ISBN 978-92-79-56046-0. [on-line] Available on - URL:

² State aid control. - [on-line] Available on - URL: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/overview/index_en.html

³ Rozsudok Súdneho dvora z 22. decembra 2008, British Aggregates / Komisia, C-487/06P, ECLI:EU:C:2008:757, bod 111.

zmluvy v zmysle výkladu Súdneho dvora a Všeobecného súdu (tzv. „súdy Únie“). Pokiaľ ide o otázky, ktoré ešte neboli zvažované súdmi Únie, Komisia vysvetlí, ako by sa v jej chápaní mal pojem štátna pomoc vykladať. Názory vyjadrené v tomto oznámení platia bez toho, aby bol nimi dotknutý výklad pojmu štátna pomoc súdmi Únie.⁴ Primárnym referenčným zdrojom na účely výkladu zmluvy je vždy judikatúra súdov Únie.⁵ Problematiky štátnej pomoci v Zmluve o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) sa týka Tretia čas: Vnútorne politiky a činnosti únie – Hlava VII: Spoločné pravidlá pre hospodárku súťaž, zdaňovanie a aproximáciu práva. - Kapitola 1: Pravidlá hospodárskej súťaže - Oddiel 2: pomoc poskytovaná štátmi:

- Článok 107 (bývalý článok 87 ZES)⁶
- Článok 108 (bývalý článok 88 ZES)⁷
- Článok 109 (bývalý článok 89 ZES)⁸

Komisia monitoruje, koľko pomoci poskytujú vlády členských štátov podnikom (štátna pomoc). Ide napríklad o:

- pôžičky a granty,
- daňové úľavy,
- poskytovanie tovarov a služieb za zvýhodnených podmienok,
- štátne záruky, ktoré zlepšujú úverové hodnotenie spoločnosti v porovnaní s jej konkurentmi.

Existuje riziko, že takáto pomoc by mohla zvýhodniť určité subjekty s prepojenými záujmami na úkor tých, ktoré súťažia na základe vlastných zásluh, pričom na to v konečnom dôsledku doplatia daňovníci. Kontrola nad takouto neoprávnenou podporou je lacným a efektívnym spôsobom, ako posilniť spravodlivosť a hospodársky rast v Európe. Pri uplatňovaní týchto pravidiel sa používa jednoduchá logika a flexibilita. V prvom rade sa zhodnotí, či spotrebiteľia získajú určitý prospech alebo či dôjde k poškodeniu iných podnikateľov. Vlády napríklad majú dovolené pomáhať firmám v ťažkostiach alebo novým podnikom, ak majú reálnu šancu stať sa ziskovými a zachrániť alebo dokonca vytvárať pracovné miesta. Nie je však dovolená pomoc upadajúcim podnikom, ktoré nemajú nádej na prežitie. Medzi niektoré ďalšie výnimky zo všeobecných pravidiel patria:

- podniky, ktoré pracujú spoločne na jednej technickej norme pre trh ako celok,
- menšie spoločnosti, ktoré spolupracujú, aby mohli lepšie konkurovať väčším firmám,
- iniciatívy v oblasti výskumu a inovácií,
- projekty regionálneho rozvoja.⁹

Rozsiahle právomoci Komisie vyšetrovať a zastaviť porušovanie pravidiel EÚ v oblasti hospodárskej súťaže podliehajú viacerým vnútorným kontrolným mechanizmom a úplnému súdnemu preskúmaniu zo strany Súdneho dvora EÚ. Spoločnosti a vlády členských štátov pravidelne podávajú opravné prostriedky proti rozhodnutiam Komisie, ktoré sú niekedy úspešné. Príklady porušenia pravidiel EÚ poskytnutia štátnej pomoci:

- v roku 2014 udelila Komisia pokutu vo výške takmer 430 mil. EUR francúzskej farmaceutickej spoločnosti Servier a piatim ďalším výrobcem generických liekov - tieto spoločnosti totiž uzatvorili niekoľko dohôd s cieľom chrániť perindopril, najúspešnejší liek spoločnosti Servier na krvný tlak, pred konkurenciou zo strany iných generík v EÚ.
- Komisia vyšetrovala kartely na trhu s finančnými derivátmi, ktorých cena sa určovala v závislosti od určitých referenčných hodnôt, ako napr. EURIBOR (EIRD), JPY Libor, Euroyen TIBOR (YIRD) a švajčiarsky frank Libor (CHIRD). V posledných rokoch prijala v tejto súvislosti niekoľko rozhodnutí proti bankám ako Barclays, Deutsche Bank, RBS, Société Générale, UBS, Citigroup a JPMorgan. Celkovo dosiahli pokuty výšku približne 1,8 mld. EUR (niektoré banky mali pokutu zníženú, pretože spolupracovali počas vyšetrovania a dohodli sa na vyrovnaní).¹⁰

⁴ Rozsudok Súdneho dvora z 21. júla 2011, Alcoa Trasformazioni / Komisia, C-194/09P, ECLI:EU:C:2011:497, bod 125.

⁵ Oznámenie Komisie o pojme štátna pomoc uvedenom v článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (2016/C262/01). - [on-line] Available on - URL: http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2016/12/Oznamenie-o-pojme-pomoc_SK1.pdf

⁶ Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie. - Úradný vestník 115, 09/05/2008 S. 0091 - 0092. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E107&from=EN>

⁷ Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie. - Úradný vestník 115, 09/05/2008 S. 0091 - 0092. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E108&from=EN>

⁸ Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie. - Úradný vestník 115, 09/05/2008 S. 0093 - 0093. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E109&from=EN>

⁹ Hospodárska súťaž. - [on-line] Available on - URL: https://europa.eu/european-union/topics/competition_sk

¹⁰ Hospodárska súťaž. - [on-line] Available on - URL: https://europa.eu/european-union/topics/competition_sk

Štátna pomoc v kontexte Zmluvy o fungovaní Európskej únie

Štátnou pomocou (verejnou podporou) sú také opatrenia v prospech podnikov, ktoré spĺňajú nasledovné kumulatívne kritériá:

- prevod verejných zdrojov (v čl. 107 ZFEÚ označené ako „štátne prostriedky“) a pripísateľnosť štátu,
- ekonomické zvýhodnenie príjemcu pomoci,
- selektívnosť opatrenia pomoci,
- vplyv na hospodársku súťaž,
- vplyv na vnútorný obchod EÚ.¹¹

Podľa čl. 107 ZFEÚ sa pravidlá štátnej pomoci, resp. minimálnej pomoci vo všeobecnosti uplatňujú len vtedy, keď je príjemcom pomoci „podnik“ (v čl. 107 ZFEÚ označený ako „podnikateľ“). Podnikom sa rozumie každý subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť bez ohľadu na právne postavenie a spôsob jeho financovania. Hospodárskou činnosťou je každá činnosť, ktorá spočíva v ponuke tovaru a/alebo služieb na trhu. Označenie konkrétneho subjektu za podnik teda plne závisí od povahy jeho činnosti (tzn. podnikom môže byť napr. aj nezisková organizácia alebo príspevková organizácia za predpokladu výkonu hospodárskej činnosti).

Podľa čl. 108 ods. 3 ZFEÚ, Európska komisia musí byť v dostatočnom čase upovedomená o zámeroch v súvislosti s poskytnutím alebo upravením pomoci, aby mohla podať svoje pripomienky.¹²

Členské štáty Európskej únie sú preto vo všeobecnosti povinné pred poskytnutím štátnej pomoci notifikovať plánované poskytnutie štátnej pomoci Európskej komisii, tzn. požiadať Európsku komisiu o schválenie poskytnutia štátnej pomoci (všeobecná notifikačná povinnosť).

Žiadosť o schválenie poskytnutia štátnej pomoci sa Európskej komisii predkladá (notifikuje) v súlade s § 9 ods. 4 zákona o štátnej pomoci prostredníctvom Protimonopolného úradu SR v slovenskom jazyku na príslušnom notifikačnom formulári.

Výnimky zo všeobecnej notifikačnej povinnosti:

- minimálna pomoc,
- skupinové výnimky,
- individuálna pomoc poskytovaná na základe platných a účinných schém štátnej pomoci,
- individuálna pomoc poskytovaná na základe platných a účinných schém minimálnej pomoci.

V týchto prípadoch je možné poskytnúť pomoc bez jej predchádzajúcej notifikácie Európskej komisii, musia byť však splnené všetky podmienky stanovené zákonom o štátnej pomoci a príslušnou legislatívou Európskej únie.¹³

Na základe tzv. Európskych dohôd, ktoré založili združenie medzi tromi Európskymi spoločenstvami (ES) a ich členskými štátmi na jednej strane a postkomunistickými štátmi na strane druhej sa uskutočnilo pridruženie krajín strednej a východnej Európy k Európskej únii. Zbližovanie sa s vnútorným trhom je potrebné odlišovať od vstupu do EÚ, pri ktorom prichádza k prijatiu celého *acquis communautaire*. Tzv. „Biela kniha“ určuje kľúčové opatrenie v každom sektore vnútorného trhu a navrhuje postup pri aproximácii legislatívy.^{14, 15}

¹¹ O štátnej pomoci. - [on-line] Available on - URL: <http://www.statnapomoc.sk/>

¹² Section 2 - Aids granted by States. - [on-line] Available on - URL: <http://www.lisbon-treaty.org/wcm/the-lisbon-treaty/treaty-on-the-functioning-of-the-european-union-and-comments/part-3-union-policies-and-internal-actions/title-vii-common-rules-on-competition-taxation-and-approximation-of-laws/chapter-1-rules-on-competition/section-2-aids-granted-by-states.html>

¹³ O štátnej pomoci. - [on-line] Available on - URL: <http://www.statnapomoc.sk/>

¹⁴ Biela kniha (1995a) – Príprava asociovaných krajín strednej a východnej Európy na integráciu do vnútorného trhu Únie, Brusel, 3.5.1995, COM(95)163, konečné znenie. - Jori-press, Bratislava, 38 pp.

¹⁵ Biela kniha (1995b) – Príloha - príprava asociovaných krajín strednej a východnej Európy na integráciu do vnútorného trhu Únie, Brusel, 10.5.1995, COM(95)163, konečné znenie/2. - Jori-press, Bratislava, 467 pp.

Rovnaká dôležitosť sa pripisuje vytvoreniu potrebných štruktúr pre zavedenie a zabezpečenie dodržiavania zákonodarstva. Zahrnutie legislatívy vzťahujúcej sa na oblasť hospodárskej súťaže (HS), sociálnej a environmentálnej politiky, ktorých niektoré časti sú pre fungovanie vnútorného trhu životne dôležité, zaisťuje vyrovnaný prístup. Príloha Bielej knihy načrtáva legislatívnu situáciu, podmienky na uplatňovanie legislatívy a postupnosť v procese aproximácie.¹⁶ Zmluva o Európskej únii a Zmluva o fungovaní Európskej únie, ako aj ich protokolov a príloh v znení zmien a doplnení vyplývajúcich z Lisabonskej zmluvy podpísanej 13. decembra 2007 v Lisabone nadobudla platnosť 1. decembra 2009.

Základ právnej úpravy kontroly podpory poskytovanej štátmi zostal nezmenený od podpisu Zmluvy o založení EHS v roku 1957.¹⁷

Základné pravidlá pre kontrolu verejnej podpory boli obsiahnuté v článkoch

- 92 až 94 Zmluvy o Európskej únii - tzv. Maastrichtská zmluva,¹⁸
-
- 87 až 89 Zmluvy o Európskej únii - tzv. Amsterdamské znenie.¹⁹
-
- 107 až 109 Zmluvy o Európskej únii / Zmluva o fungovaní Európskej únie (Konsolidované znenie)²⁰

Od podpísania Rímskej zmluvy v roku 1957 je politika štátnej pomoci neoddeliteľnou súčasťou politiky hospodárskej súťaže a úlohou Európskej komisie je predchádzať tomu, aby pomoc, ktorú poskytujú členské štáty, neprimerane narúšala hospodársku súťaž.²¹

Pojem štátna podpora nie je legálne definovaný v žiadnom článku ani v žiadnom ustanovení primárneho práva EÚ. Pojem štátna podpora je potrebné vykladať v zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (SDEÚ). Dotácia býva v zmysle uvedeného označovaná ako platba v hotovosti alebo v naturáliách alebo ako iný účel podpory podniku, napríklad uhradenie kúpnej ceny kupujúcim alebo spotrebiteľom za tovar alebo služby, ktoré podnik produkuje. Štátna podpora vo forme pomoci je podobný koncept, ktorý na rozdiel od finančnej podpory kladie dôraz na konkrétny účel pomoci. Pomoc je zameraná na konkrétny cieľ, ktorý je bez nej obvykle nemožné dosiahnuť.

Štátna podpora vo forme pomoci je extenzívnejší pojem ako pojem dotácia, pretože zahŕňa aj zásahy, ktoré v rôznych formách znižujú náklady podniku, a ktoré bez toho, aby boli dotáciami v presnom zmysle slova, sú rovnakej povahy a majú rovnaké účinky.²²

¹⁶ Rusko, M. - Balog, K., 2004: Štátna pomoc na životné prostredie a regióny v Európskej únii a Slovenskej republike. - In: Akadematická Dubnica 2004 : II. diel. - Bratislava : STU v Bratislave, ISBN 80-227-2076-3. - s. 489-492

¹⁷ ÚOHS (2000): Veřejná podpora – Příručka pro poskytovatele a příjemce veřejné podpory. – Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Brno, 28 pp.

¹⁸ Strážnická V. (1998): Zmluva o Európskej únii – s úplným znením Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva. – SAP, Bratislava, 358 pp.

¹⁹ Strážnická V. (1999): Zmluva o Európskej únii – amsterdamské znenie. Platné znenie Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva. - SAP, Bratislava, 207 pp.

²⁰ Konsolidované znenie Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o fungovaní Európskej únie, 2012/C 326/01, Úradný vestník EÚ, L 341/10, 18.12.2013, https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/c_32620121026sk.pdf

²¹ Akčný plán štátnej pomoci – menšia a lepšie zacielená štátna pomoc: orientačný plán reformy štátnej pomoci na roky 2005 – 2009. -KOM(2005) 107 v konečnom znení, Brusel 7.6.2005. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52005DC0107>

²² Štátna podpora v európskom kontexte. - [on-line] Available on - URL: <http://www.ulclegal.com/sk/bulletin-pro-bono/ine/5136-statna-podpora-v-europskom-kontexte>

Tab. 1 Pravidlá pre pomoc poskytovanú štátmi [upravené podľa ^{23, 24}]

základné znaky štátnej pomoci (podpory) ²⁵	poskytovanie členským štátom EÚ (existencia súvislosti medzi konaním štátu a jeho prostriedkami na jednej strane a podporou na strane druhej)	
	jej pôvod z verejných prostriedkov (rozpočtu, ku ktorému má štát prístup alebo vplyv)	
	zvyšovanie príjemcu v hospodárskej súťaži (podnik alebo odvetvie výroby) bez ohľadu na formu, dôvody alebo ciele.	
štátna pomoc	opatrenia v prospech podnikov, ktoré spĺňajú nasledovné štyri kumulatívne kritériá ²⁶	prevod verejných zdrojov (v čl. 107 ZFEÚ označené ako „štátne prostriedky“) a pripísateľnosť štátu
		ekonomické zvýhodnenie príjemcu pomoci
		selektívnosť opatrenia pomoci
		vplyv na hospodársku súťaž a vnútorný obchod EÚ
nezlučiteľnosť s vnútorným trhom ²⁷	ak nie je zmluvami ustanovené inak, pomoc poskytovaná členským štátom alebo akoukoľvek formou zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvyšuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi. (čl. 107 ods. 1 ZFEÚ)	
zlučiteľnosť s vnútorným trhom ²⁸	pomoc je zlučiteľná s vnútorným trhom (čl. 107, ods.2):	pomoc sociálnej povahy poskytovaná jednotlivým spotrebiteľom za predpokladu, že sa poskytuje bez diskriminácie vo vzťahu k pôvodu výrobkov; pomoc určená na náhradu škody spôsobenej prírodnými katastrofami alebo mimoriadnymi udalosťami. ²⁹
	pomoc možno považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom (čl. 107, ods.3)	pomoc na podporu hospodárskeho rozvoja oblastí s mimoriadne nízkou životnou úrovňou alebo s mimoriadne vysokou nezamestnanosťou, ako aj na podporu regiónov uvedených v článku 349, pričom sa zohľadní ich štrukturálna, hospodárska a sociálna situácia; pomoc na podporu vykonávania dôležitého projektu spoločného európskeho záujmu alebo na nápravu vážnej poruchy fungovania v hospodárstve členského štátu; pomoc na rozvoj určitých hospodárskych činností alebo určitých hospodárskych oblastí, za predpokladu, že táto podpora nepriaznivo neovplyvní podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom; pomoc na podporu kultúry a zachovania kultúrneho dedičstva, ak takáto pomoc neovplyvňuje podmienky obchodovania a hospodárskej súťaže v Únii v rozsahu, ktorý odporuje spoločným záujmom; iné druhy pomoci, ako ich vymedzia rozhodnutia Rady prijaté na návrh Komisie. ³⁰

²³ Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie - TRETIA ČASŤ: VNÚTORNÉ POLITIKY A ČINNOSTI ÚNIE - HLAVA VII: SPOLOČNÉ PRAVIDLÁ PRE HOSPODÁRSKU SÚŤAŽ, ZDAŇOVANIE A APROXIMÁCIU PRÁVA - Kapitola 1: Pravidlá hospodárskej súťaže - Oddiel 2: Pomoc poskytovaná štátmi - Článok 107 (bývalý článok 87 ZES) Úradný vestník 115, 09/05/2008 S. 0091 – 0092. —[on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E107&from=EN>

²⁴ O štátnej pomoci. -[on-line] Available on - URL: <http://www.statnapomoc.sk/>

²⁵ Štátna podpora v európskom kontexte. - [on-line] Available on - URL: <http://www.ulclegal.com/sk/bulletin-probono/ine/5136-statna-podpora-v-europskom-kontexte>

²⁶ O štátnej pomoci. -[on-line] Available on - URL: <http://www.statnapomoc.sk/>

²⁷ Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie. - Úradný vestník 115, 09/05/2008 S. 0091 – 0092. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E107&from=EN> [issue date: 2016-10-20]

²⁸ Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie. - Úradný vestník 115, 09/05/2008 S. 0091 – 0092. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E107&from=EN>

²⁹ Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie - TRETIA ČASŤ: VNÚTORNÉ POLITIKY A ČINNOSTI ÚNIE - HLAVA VII: SPOLOČNÉ PRAVIDLÁ PRE HOSPODÁRSKU SÚŤAŽ, ZDAŇOVANIE A APROXIMÁCIU PRÁVA - Kapitola 1: Pravidlá hospodárskej súťaže - Oddiel 2: Pomoc poskytovaná štátmi - Článok 107 (bývalý článok 87 ZES) Úradný vestník 115, 09/05/2008 S. 0091 – 0092. —[on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E107&from=EN>

³⁰ Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie - TRETIA ČASŤ: VNÚTORNÉ POLITIKY A ČINNOSTI ÚNIE - HLAVA VII: SPOLOČNÉ PRAVIDLÁ PRE HOSPODÁRSKU SÚŤAŽ, ZDAŇOVANIE A APROXIMÁCIU

Hospodárska súťaž núti podnikateľov neustále ponúkať najlepší možný výber výrobkov za najlepšie ceny, pretože v opačnom prípade si spotrebiteľia kúpia výrobok u konkurencie. V prípade obchodovania na voľnom trhu by malo ísť o konkurenčnú hru, z ktorej ťažia spotrebiteľia. Niekedy sa spoločnosti snažia hospodársku súťaž obmedziť. V záujme zachovania správneho fungovania trhov s výrobkami musia orgány ako Komisia predchádzať protisúťažnému správaniu alebo naprávať jeho dôsledky. Komisia monitoruje:

- dohody medzi spoločnosťami, ktoré obmedzujú hospodársku súťaž – kartely alebo ďalšie nekalé dohovory spoločností, ktorých cieľom je vyhýbať sa súťaženiu a stanovovať vlastné pravidlá hry;
- zneužívanie dominantného postavenia – prípady, keď sa veľká spoločnosť pokúša vytlačiť konkurentov z trhu;
- fúzie – a ďalšie formálne dohody o trvalom alebo dočasnom spojení. Tieto sú súlade so zákonom pod podmienkou, že rozširujú trhy a prinášajú úžitok spotrebiteľom;
- úsilie o otvorenie trhov pre hospodársku súťaž (liberalizácia) – v oblastiach ako doprava, energetika, poštové služby a telekomunikácie. Mnohé z týchto odvetví boli pod kontrolou monopolov v rukách štátu, a preto je hlavne nutné zabezpečiť, aby sa postup liberalizácie uskutočňoval spôsobom, ktorý neposkytne „starým“ monopolom nespravodlivé výhody;
- finančnú podporu (štátnu pomoc) pre súkromné spoločnosti od vlád členských štátov EÚ. Takáto pomoc sa povoľuje v prípade, že nenaruša spravodlivú a účinnú hospodársku súťaž medzi spoločnosťami v štátoch EÚ ani nepoškodzuje hospodárstvo;
- spoluprácu s vnútroštátnymi orgánmi na ochranu hospodárskej súťaže v štátoch EÚ (ktoré takisto zodpovedajú za presadzovanie právnych predpisov EÚ v oblasti hospodárskej súťaže) – aby sa zabezpečilo jednotné uplatňovanie právnych predpisov EÚ v oblasti hospodárskej súťaže v celej EÚ.³¹

Inštitúcie EÚ a politika hospodárskej súťaže

Európsky parlament je jediný priamo volený orgán Európskej únie. Má 751 členov, ktorí sú volení na obdobie 5 rokov a zoskupení podľa politickej príslušnosti. Európsky parlament sa delí o legislatívnu právomoc s Radou EÚ v prípade takmer troch štvrtín politických oblastí, ktoré spadajú do kompetencie EÚ a ktoré sa prijímajú tzv. spolurozhodovacím postupom. V prípade prijímania právnych predpisov o hospodárskej súťaži sa používa odlišný postup – nariadenia a smernice prijíma Rada na návrh Komisie a po porade s Európskym parlamentom.

Parlamentné výbory zaoberajúce sa oblasťou hospodárskej súťaže - otázkami týkajúcimi sa osobitne politiky hospodárskej súťaže a ochrany spotrebiteľov sa zaoberajú 2 výbory:

- Výbor pre hospodárske a menové veci -ECON (hospodárske a menové veci) - medzi jeho úlohy patria politiky v oblasti hospodárskych a menových vecí Únie, ako aj pravidlá o hospodárskej súťaži a vládnej podpore pre podniky (štátna pomoc);
- Výbor pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa - IMCO (vnútorný trh a ochrana spotrebiteľa) - do pôsobnosti tohto výboru patrí identifikovanie a odstraňovanie potenciálnych prekážok fungovania jednotného trhu EÚ a podpora a ochrana hospodárskych záujmov spotrebiteľov.

Európska rada – štvrtročný samit lídrov EÚ – určuje všeobecné politické smerovanie a priority Európskej únie a poskytuje potrebné stimuly pre jej rozvoj. Európska rada spolu s Európskym parlamentom zohráva významnú úlohu pri schvaľovaní kandidáta na post komisára pre hospodársku súťaž, ktorého navrhujú členské štáty a predseda Komisie.

Rada EÚ spolu s Európskym parlamentom schvaľuje právne predpisy EÚ o ochrane spotrebiteľov a hospodárskej súťaži. Ministri z každého členského štátu EÚ zodpovední za oblasť hospodárskej súťaže sa schádzajú v rámci tzv. Rady pre konkurencieschopnosť.

Európska komisia zabezpečuje správne uplatňovanie pravidiel EÚ v oblasti hospodárskej súťaže. Ide predovšetkým o monitorovanie a v prípade potreby blokovanie:

- dohôd narušajúcich hospodársku súťaž (a najmä nezákonných jednoznačných kartelov),
- zneužívania dominantného postavenia na trhu,
- fúzií a akvizícií,
- štátnej pomoci

PRÁVA - Kapitola 1: Pravidlá hospodárskej súťaže - Oddiel 2: Pomoc poskytovaná štátmi - Článok 107 (bývalý článok 87 ZES) Úradný vestník 115 , 09/05/2008 S. 0091 – 0092. —[on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E107&from=EN>

³¹ Čo je to politika hospodárskej súťaže?. – [on-line] Available on - URL: http://ec.europa.eu/competition/consumers/what_sk.html

Európska komisia má na tento účel k dispozícii celý rad právomocí v oblasti vyšetrovania a presadzovania práva, t. j. môže vyšetrovať podniky, uskutočňovať vypočúvania a udeľovať výnimky. Vlády členských štátov majú povinnosť vopred Komisii oznámiť všetky plánované opatrenia týkajúce sa štátnej pomoci. Niektoré z kompetencií Komisie prešli v roku 2004 na členské štáty v rámci tzv. procesu modernizácie (nariadenie 1/2003). Vďaka nemu môžu vnútroštátne orgány činné v oblasti hospodárskej súťaže a vnútroštátne súdy uplatňovať a presadzovať články 101 (bývalý článok 81 ZES) a 102 (bývalý článok 82 ZES) Zmluvy o fungovaní EÚ. Komisia zohľadňuje záujmy spotrebiteľov pri uplatňovaní všetkých aspektov politiky hospodárskej súťaže.

Aby mohla lepšie posúdiť potenciálny vplyv protisúťažného konania, Európska komisia konzultuje v osobitných prípadoch zainteresované strany. Subjekty, ktoré môžu prekladať príspevky a pripomienky v rámci konzultácie, sú pre každý jednotlivý prípad jasne vymedzené. Komisia konzultuje všetky svoje politické iniciatívy.

Súdny dvor Európskej únie je hlavným súdnym orgánom EÚ, ktorý zabezpečuje jednotný výklad a uplatňovanie právnych predpisov týkajúcich sa hospodárskej súťaže v celej EÚ. Mnohé z medzníkových rozhodnutí Súdneho dvora, ktoré často vyvolali diskusiu, významným spôsobom ovplyvnili každodenný život Európanov. Pomohli napríklad obnoviť fungujúcu hospodársku súťaž na európskych trhoch, ktoré teraz poskytujú väčší výber kvalitných výrobkov a služieb za nižšie ceny. Prípady hospodárskej súťaže sa teraz zaoberá Všeobecný súd EÚ (predtým známy ako Súd prvého stupňa). Odvolania sa predkladajú Súdnemu dvoru EÚ. Vnútroštátne súdy sa môžu (a niekedy musia) v prípade nejasností týkajúcich sa výkladu práva EÚ z oblasti hospodárskej súťaže obrátiť na Súdny dvor EÚ.

Európska centrálna banka - ECB je centrálnou bankou pre jednotnú európsku menu euro. Hlavnou úlohou ECB je udržiavať kúpnu silu eura, a tým cenovú stabilitu v eurozóne. Eurozónu tvorí 16 členských štátov Európskej únie, ktoré zaviedli euro od roku 1999. S Európskou centrálnou bankou sa pravidelne konzultujú všetky otázky týkajúce sa finančného sektora a hospodárskej súťaže.

Dvor audítorov kontroluje, či sa rozpočet EÚ (finančné prostriedky od daňových poplatníkov) riadne zostavuje a vynakladá na politiky EÚ podľa právnych predpisov. Má právomoc vykonať audit pokút, ktoré boli uložené spoločnostiam v prípadoch predložených Komisiou za používanie protisúťažných praktík. Uhradené pokuty idú späť do rozpočtu EÚ.

Európsky hospodársky a sociálny výbor - tento orgán zastupuje odbory, združenia zamestnávateľov a iné záujmové skupiny, ktoré reprezentujú občiansku spoločnosť. Predstavuje ich názory na záležitosti EÚ a prispieva k rozhodovaciemu procesu. V rámci výboru existuje sekcia, ktorá sa zaoberá osobitne politikou hospodárskej súťaže a otázkami ochrany spotrebiteľov (odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu – INT).³²

Stratégia jednotného trhu

Jednotný trh je jedným z najväčších úspechov Európy a zároveň jej najväčším plusom v čase rastúcej globalizácie. Je motorom budovania silnejšieho a spravodlivejšieho hospodárstva EÚ.³³ Stratégia jednotného trhu má za cieľ uvoľnenie úplného potenciálu jednotného trhu tak, aby občania, podniky a verejné orgány mali prístup k tovarom a službám v najlepšej kvalite, za najvýhodnejšiu cenu či za čo najlepších zákazníckych podmienok; aby odborníci mohli ponúkať svoje služby v celej EÚ rýchlo a pohodlne; aby podnikatelia mohli inovovať a rozširovať svoje aktivity; aby mohli prekvitať nové obchodné modely a služby a aby maloobchodníci mohli ľahko zakladať firmy, podnikať a dodávať produkty cez hranice.³⁴ EÚ má prísne pravidlá na ochranu voľnej hospodárskej súťaže. Podľa týchto pravidiel sú určité postupy zakázané.

Nezákonné kontakty a dohody - tieto dohody sú známe ako kartely. Sú zakázané, pretože obmedzujú hospodársku súťaž. Môžu mať mnoho foriem a ich predpokladom nie je oficiálne schválenie zo strany zúčastnených spoločností. Najbežnejším príkladom týchto postupov je:

- stanovovanie cien
- rozdelenie trhov
- dohoda o rozdelení zákazníkov
- dohoda o obmedzení výroby

³² Inštitúcie EÚ a politika hospodárskej súťaže. – [on-line] Available on - URL:

http://ec.europa.eu/competition/consumers/institutions_sk.html

³³ KATAINEN, J., DOMBROVSKIS, V., BIENKOWSKA, E., THYSSEN, M. & MOSCOVICI, P.: Internal market. A deeper and fairer internal market. – [on-line] Available on - URL: https://ec.europa.eu/commission/priorities/internal-market_en

³⁴ The Single Market Strategy. – [on-line] Available on - URL: http://ec.europa.eu/growth/single-market/strategy_sk

- distribučné dohody medzi dodávateľmi a maloobchodnými predajcami, keď napríklad ceny účtované zákazníkom stanoví dodávateľ.³⁵

Akékoľvek dohody a výmena informácií s konkurentmi, ktoré znižujú strategickú neistotu na trhu (v súvislosti s výrobnými nákladmi, obratom, kapacitou, marketingovými plánmi atď.), sa môžu považovať za protisúťažné konanie.

Pravidlá EÚ pre hospodársku súťaž platia priamo vo všetkých krajinách EÚ. Tieto pravidlá platia nielen pre podniky, ale aj pre všetky organizácie zapojené do hospodárskej činnosti (napr. obchodné združenia, priemyselné zoskupenia atď.).

Záver

Inštitút poskytovania štátnej pomoci zohráva dôležitú úlohu v politike hospodárskej súťaže v EÚ. Poskytovatelia rovnako ako príjemcovia štátnej pomoci si musia byť vedomí právnych povinností stanovených zákonom.

Možnosť voľného pohybu osôb, tovaru, služieb a kapitálu, ktorú priniesol jednotný trh, ponúka občanom, pracovníkom, podnikateľom a spotrebiteľom nové príležitosti a prispieva tak k tvorbe pracovných miest a rastu, ktoré Európa naliehavo potrebuje. Integrovanjšie a hlbšie kapitálové trhy budú poskytovať viac finančných prostriedkov spoločnostiam, najmä malým a stredným podnikom, a na projekty týkajúce sa infraštruktúry. Lepšia mobilita pracovnej sily umožní ľuďom slobodnejšie sa presúvať tam, kde sú ich zručnosti potrebné. Bojom proti daňovým únikom a daňovým podvodom sa zabezpečí, aby všetci prispievali spravodlivým podielom. Vstup do EÚ zaväzuje Slovenskú republiku zabezpečiť transparentnosť a prehľadnosť v oblasti poskytovania štátnej pomoci. Členské štáty Európskej únie sú vo všeobecnosti povinné pred poskytnutím štátnej pomoci notifikovať plánované poskytnutie štátnej pomoci Európskej komisii, tzn. požiadať Európsku komisiu o schválenie poskytnutia štátnej pomoci (všeobecná notifikačná povinnosť).

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

- Akčný plán štátnej pomoci – menšia a lepšie zacielená štátna pomoc: orientačný plán reformy štátnej pomoci na roky 2005 – 2009. -KOM(2005) 107 v konečnom znení, Brusel 7.6.2005. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52005DC0107>
- Biela kniha (1995a) – Príprava asociovaných krajín strednej a východnej Európy na integráciu do vnútorného trhu Únie, Brusel, 3.5.1995, COM(95)163, konečné znenie. - Jori-press, Bratislava, 38 pp.
- Biela kniha (1995b) – Príloha - príprava asociovaných krajín strednej a východnej Európy na integráciu do vnútorného trhu Únie, Brusel, 10.5.1995, COM(95)163, konečné znenie/2. -Jori-press, Bratislava, 467 pp.
- Čo je to politika hospodárskej súťaže?. - [on-line] Available on - URL: http://ec.europa.eu/competition/consumers/what_sk.html
- Hospodárska súťaž. - [on-line] Available on - URL: https://europa.eu/european-union/topics/competition_sk
- Inštitúcie EÚ a politika hospodárskej súťaže. - [on-line] Available on - URL: http://ec.europa.eu/competition/consumers/institutions_sk.html
- KATAINEN, J., DOMBROVSKIS, V., BIENKOWSKA, E., THYSSEN, M. & MOSCOVICI, P.: Internal market. A deeper and fairer internal market. - [on-line] Available on - URL: https://ec.europa.eu/commission/priorities/internal-market_en
- Konsolidované znenie Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o fungovaní Európskej únie, 2012/C 326/01, Úradný vestník EÚ, L 341/10, 18.12.2013, https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/c_32620121026sk.pdf
- Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie - TRETIA ČASŤ: VNÚTORNÉ POLITIKY A ČINNOSTI ÚNIE - HLAVA VII: SPOLOČNÉ PRAVIDLÁ PRE HOSPODÁRSKU SÚŤAŽ, ZDAŇOVANIE A APROXIMÁCIU PRÁVA - Kapitola 1: Pravidlá hospodárskej súťaže - Oddiel 2: Pomoc poskytovaná štátmi - Článok 107 (bývalý článok 87 ZES) Úradný vestník 115 , 09/05/2008 S. 0091 – 0092. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E107&from=EN>
- Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie. - Úradný vestník 115 , 09/05/2008 S. 0091 – 0092. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E107&from=EN>

³⁵ Pravidlá hospodárskej súťaže. - [on-line] Available on - URL: https://europa.eu/youreurope/business/sell-abroad/free-competition/index_sk.htm

- Konsolidované znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie. - Úradný vestník 115 , 09/05/2008 S. 0093 - 0093. - [on-line] Available on - URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:12008E109&from=EN>
- O štátnej pomoci. - [on-line] Available on - URL: <http://www.statnapomoc.sk/>
- Oznámenie Komisie o pojme štátna pomoc uvedenom v článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (2016/C262/01). - [on-line] Available on - URL: http://www.statnapomoc.sk/wp-content/uploads/2016/12/Oznamenie-o-pojme-pomoc_SK1.pdf
- Politiky Európskej únie: Hospodárska súťaž. – Brusel, 2016, ISBN 978-92-79-56046-0. [on-line] Available on - URL:
- Pravidlá hospodárskej súťaže. – [on-line] Available on - URL: https://europa.eu/youreurope/business/sell-abroad/free-competition/index_sk.htm
- Rozsudok Súdného dvora z 21. júla 2011, Alcoa Trasformazioni / Komisia, C-194/09P, ECLI:EU:C:2011:497, bod 125.
- Rozsudok Súdného dvora z 22. decembra 2008, British Aggregates / Komisia, C-487/06P, ECLI:EU:C:2008:757, bod 111.
- RUSKO, M. - BALOG, K., 2004: Štátna pomoc na životné prostredie a regióny v Európskej únii a Slovenskej republike. - In: Akademická Dubnica 2004 : II. diel. - Bratislava : STU v Bratislave, ISBN 80-227-2076-3. - s. 489-492
- Section 2 - Aids granted by States. - [on-line] Available on - URL: <http://www.lisbon-treaty.org/wcm/the-lisbon-treaty/treaty-on-the-functioning-of-the-european-union-and-comments/part-3-union-policies-and-internal-actions/title-vii-common-rules-on-competition-taxation-and-approximation-of-laws/chapter-1-rules-on-competition/section-2-aids-granted-by-states.html>
- State aid control. - [on-line] Available on - URL: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/overview/index_en.html
- STRÁŽNICKÁ, V. (1998): Zmluva o Európskej únii – s úplným znením Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva. – SAP, Bratislava, 358 pp.
- STRÁŽNICKÁ, V. (1999): Zmluva o Európskej únii – amsterdamské znenie. Platné znenie Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva. - SAP, Bratislava, 207 pp.
- Štátna podpora v európskom kontexte. - [on-line] Available on - URL: <http://www.ulclegal.com/sk/bulletin-probono/ine/5136-statna-podpora-v-europskom-kontexte>
- The Single Market Strategy. – [on-line] Available on - URL: http://ec.europa.eu/growth/single-market/strategy_sk
- ÚOHS (2000): Veřejná podpora – Příručka pro poskytovatele a příjemce veřejné podpory. – Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Brno, 28 pp.

ADRESY AUTOROV

doc. RNDr. Miroslav RUSKO, PhD.

Slovenská technická univerzita v Bratislave, Materiálovotechnologická fakulta Trnava, Botanická 49, 917 01 Trnava, Slovenská republika
e-mail: miroslav.rusko@stuba.sk

doc. Ing. Vojtech FERENCZ, PhD.

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, Mlynské nivy 44/a, 827 15 Bratislava, Slovenská republika

RECENZIA TEXTOV V ZBORNÍKU

Recenzované dvomi recenzentmi, členmi vedeckej rady konferencie. Za textovú a jazykovú úpravu príspevku zodpovedajú autori.

REVIEW TEXT IN THE CONFERENCE PROCEEDINGS

Contributions published in proceedings were reviewed by two members of scientific committee of the conference. For text editing and linguistic contribution corresponding authors.